

Nationaal Park ?

In Zuid-Kennemerland beschermen particuliere instellingen, burgers en overheid, elk op hun eigen wijze, de natuur tegen de toenemende druk die onze samenleving op de beschikbare ruimte uitoefent.

Een bundeling van dergelijke beschermende krachten onder de vleugels van de Rijksoverheid kan meer mogelijkheden bieden om de natuur te beschermen tegen aantastingen door de mens en tegelijkertijd te behouden voor de mens. Een hiervoor door de regering in het leven geroepen instrument heet: Nationaal Park.

WAT IS EEN NATIONAAL PARK?

Een Nationaal Park is een groot (minimaal 1000 ha) aaneengesloten natuurgebied waarin behoud en ontwikkeling van de natuur voorop staat. Op grond van internationale afspraken wordt gestreefd naar een systeem dat in alle landen toepasbaar zal zijn met een zoveel mogelijk onderling overeenkomend normenstelsel. Nederland heeft zich verplichtt deze afspraken na te komen en ook in ons land een stelsel van nationale parken in het leven te roepen.

De eigen bevolking moet in staat gesteld worden van die natuur te genieten. De doelstelling is dus tweeledig: natuurbehoud en recreatie. De recreatie dient echter wel ondergeschikt te zijn aan de kwaliteiten van het gebied. Dit betekent dat uitsluitend extensieve, terreingebonden, natuurgerichte recreatie wordt toegestaan.

PROCEDURE

Hoe gaat een aanwijzing tot Nationaal Park in zijn werk?

Er is een regeringscommissie die tot taak heeft de voorbereidingen voor aanwijzing van Nationale Parken te verzorgen: de Voorlopige Commissie Nationale Parken, ook wel de Commissie-Kleisterlee genoemd naar haar voorzitter. Zij stelt een zgn. Globaal Concept-advies op voor de Minister van Landbouw en Visserij over inrichting en beheer van een toekomstig park. Hierbij maakt zij o.m. gebruik van rapporten die op haar verzoek door de direct betrokkenen (eigenaren, beheerders, gemeenten, provincies) zijn opgesteld. Over het advies

Kennemerduinen: fraai wandelgebied

moet door alle direct betrokkenen overeenstemming worden bereikt. Dit is een zeer belangrijk element en tegelijk een zwakke schakel in de procedure, omdat het betekent dat de betrokkenen op vrijwillige basis mee doen. Als één der partijen zich niet met het advies kan verenigen, kan die zich in principe uit de procedure terugtrekken. Het betreffende gebied zal dan geen deel uitmaken van het toekomstige park.

Als de deelnemende partijen akkoord gaan met het Concept-advies kan de Minister het gebied aanwijzen tot 'Nationaal Park in

oprichting'. Vervolgens wordt een Overlegorgaan samengesteld, dat een Beheers- en Inrichtingsplan opstelt. Dan kan de Minister overgaan tot de definitieve instelling van het Nationaal Park.

NATIONALE PARKEN IN DE DUINEN

In het Structuurschema Natuur en Landschapsbehoud (deel d, 1984) worden 21 gebieden genoemd die in aanmerking komen voor de status van Nationaal Park. Zeven hiervan zijn duingebieden (zie kaartje). Schiermonnikoog is inmiddels dit voorjaar als eerste benoemd tot 'Nationaal Park in oprichting'. Onlangs zijn formeel de voorbereidingen begonnen rond de totstandkoming van het Nationaal Park 'De Zilk/Noordwijk' (zie Duin 1985-2).

NATIONAAL PARK ZUID-KENNERLAND?

Ook de duinen van Zuid-Kennemerland staan op het lijstje van de Commissie. Binnenkort kan de officiële start worden verwacht van de procedure voor dit gebied. Het park zou moeten bestaan uit het huidige 'Nationale Park De Kennemerduinen', de aangrenzende bezittingen van Natuurmonumenten en zoveel mogelijk randgebieden.

Er is inmiddels wel enige voorbereidende activiteit geweest t.b.v. het Nationaal Park 'Groot-

1. Schiermonnikoog
2. Duinen Terschelling
3. Vlieland
4. Duinen Texel
5. Duinen Schoorl tot Wijk aan Zee
6. Kennemerduinen
7. De Zilk-Noordwijk
8. Diever-Appelscha
9. Ooster- en Westerzand
10. Dwingelderveld
11. Haarler-Holterberg
12. Montferland
13. Veluwezoom
14. Hoge Veluwe
15. Amerongse Berg
16. Biesbosch
17. Loonse en Drunense Duinen
18. Groote Peel
19. De Hamert
20. Meynweg
21. Weerribben

Kennemerduinen', om het park maar even zo te noemen. Natuurmonumenten en de Stichting het Nationale Park De Kennemerduinen voeren reeds besprekingen om te komen tot een uniforme toegangsprijs. Dat is nodig om de huidige afscheiding tussen de Kennemerduinen en Duin en Kruidberg te kunnen opheffen.

Daarnaast is door het Ministerie van Landbouw en Visserij, op voorstel van de Voorlopige Commissie, reeds een financiële bijdrage geleverd aan de herinrichting en uitbreiding van het bezoekerscentrum bij de ingang aan de Bloemendaalse Zeeweg. Dit centrum is onlangs officieel heropend (zie blz. 32).

KNELPUNTEN

Vóór de aanwijzing tot Nationaal Park zullen een aantal knelpunten moeten worden opgelost.

De belangrijkste doelstelling - bescherming en herstel van natuur- en landschapswaarden - levert voor de op één na grootste eigenaar, Natuurmonumenten, weinig of geen problemen op. Het beheer in haar gebieden in deze regio is gebaseerd op een optimale ontwikkeling van natuurwaarden en een natuurgericht rekreatief medegebruik van de terreinen.

Anders ligt het echter voor de Kennemerduinen. Deze dragen weliswaar de naam 'Nationaal Park', maar dit predikaat is toegekend volgens een nu verouderde opvatting van dit begrip. Inrichting, beheer en gebruik van het gebied wijken dan ook op een aantal punten af van de criteria zoals die vermeld staan in de huidige overheidsvoornemens.

De beheerder, Stichting het Nationale Park De Kennemerduinen,

heeft als doelstelling de bevordering van het rekreatief gebruik van het gebied. Dit is in het verleden ook duidelijk gebleken uit de aanleg van vele rekreatieve voorzieningen die de druk op het gebied sterk verhoogden. Zo past het grote kampeerterrein niet meer in het huidige concept van een Nationaal Park.

Het beheer in enkele recreatieterreinen, zoals het Ooster- en Spartelmeer, gaat tegenwoordig gelukkig wel in de richting van een natuurlijke ontwikkeling zoals die in een toekomstig Nationaal Park past.

In de Kennemerduinen is sprake van een grootschalige aantasting van het natuurlijk milieu als gevolg van verdroging door de grondwaterwinning. Een dergelijke situatie is volstrekt in strijd met de doelstellingen van een Nationaal Park. Ook de waterwinning in de randgebieden (Bloemendaal, Santpoort, Velsen, IJmuiden en Zandvoort) moet betrokken worden bij de procedure voor de totstandkoming van het Park. Vanuit dergelijke gebieden, die buiten de voorlopige grens van het Park liggen, moet elke negatieve invloed op de natuurwaarden in het Park zoveel mogelijk worden teruggedrongen.

Ook de recreatie in het gebied verdient de aandacht. De bezoekers moeten uiteraard volop de gelegenheid krijgen te genieten van natuur en landschap. Echter, intensief gebruik van het gebied voor recreatievormen die ook elders beoefend kunnen worden, zal aan de natuurgerichte recreatie sterk afbreuk doen. Daarnaast moet men voorkomen, dat de reeds hoge recreatiedruk op het gebied zal toenemen als gevolg van een beleid dat nog meer bezoekers zal

Rand Prins

...bescherming van natuur en landschap...

aantrekken. Het is dan ook van groot belang, zowel ter bescherming van de natuurwaarden als voor de natuurbeleving in het Park, dat het rekreatief medegebruik in goede banen wordt geleid.

Hiermee zijn enkele zaken aangestipt die sterk de aandacht verdienen tijdens de voorbereidingen voor het Nationaal Park. Instelling van een Nationaal Park is pas dan zinvol als behoud en herstel van natuurwaarden gerealiseerd kunnen worden. Dit vereist wezenlijke veranderingen, zoals beëindiging van de Haarlemse grondwaterwinning.

PROVINCIE

De provincie Noord-Holland beschikt bij uitstek over de mogelijkheden een beleid te voeren waarbij de bescherming van de natuurwaarden in een toekomstig Nationaal Park in Zuid-Kennemerland voorop staat. Wij denken daarbij aan de procedure rond de vaststelling van het Grondwaterplan, waarin de grondwaterwinning binnen de provincie wordt vastgelegd, en de op handen zijnde herziening van het Streekplan waarin Zuid-Kennemerland gelegen is (Amsterdam-Noordzeekanaalgebied). Wij mogen van de provincie verwachten dat ze deze instrumenten ten volle zal benutten om de hoofddoelstelling van een Nationaal Park te kunnen verwezenlijken.

KEES BES
CHARLES VAN SCHAİK

Erik van Daljk

Campings horen niet thuis in een Nationaal Park...